

Maatschappelijke gevolgen bodembeweging Groningen

Literatuurstudie 0.1

Doel literatuurstudie

Doel

Een eerste overzicht van reeds bestaande literatuur m.b.t. de maatschappelijke impact van bodembewegingen en aardbevingen als gevolg van gaswinning.

Team

Karl Sluiter (Sociaal Planbureau Groningen)

Anne van Valkengoed (Rijksuniversiteit Groningen)

Inez Greven (Rijksuniversiteit Groningen)

Carola Simon (Sociaal Planbureau Groningen)

Literatuurstudie

- onderzoek specifiek gericht op de situatie in Groningen
- internationale studies

van inzicht naar impact.

Zes thema's

Keuze thema's vloeit voort uit:

- Social impact model (Vanclay 2002)
- Maatschappelijke Effecten Inventarisaties (Royal HaskoningDHV 2016, 2017)

Thema's:

1. Gezondheid en welzijn
2. Cultuur, identiteit en imago
3. Woningmarkt en economische ontwikkelingen
4. Communicatie en beleid
5. Leefomgeving en leefbaarheid
6. Gevoelens, veiligheid en vertrouwen

Gezondheid en welzijn

Mensen met aardbevingsschade hebben meer gezondheidsklachten dan mensen zonder schade (Postmes et al. 2018)

- De meeste gezondheidsklachten zijn stress-gerelateerd.

Prikkelbaarheid, vermoeidheid, geheugen- of concentratieproblemen, hoofd- en buikpijn, overgevoeligheid voor licht of geluid, slaapproblemen, duizeligheid, spier- of gewrichtsklachten en hartkloppingen

- Kinderen en ouderen punt van aandacht (De Jong & Verheul 2017)
 - Onvoldoende goede informatie voor kinderen en jongeren > invloed op psychische gezondheid.
 - Ouderen kunnen door spanning en financiële zorgen geen overstap maken naar een aangepaste woning.

Cultuur, identiteit en imago

Onderzoek geeft aan dat schade aan het imago van Groningen niet uit te sluiten is.

(Atlas voor gemeenten 2017)

- Geldt niet alleen voor aardbevingsgebied, maar ook voor de hele provincie Groningen. (Boelhouwer & Van der Heijden 2018)
- Onder bewoners en instanties bestaat angst voor grote schade aan cultureel erfgoed (Enno Zuidema Stedebouw et al., 2015)
- Bewonersonderzoek laat zien dat sommige bewoners liever niet willen dat er teveel over aardbevingen wordt gesproken (Simon et al., 2016).

Woningmarkt: waardedaling en verkoopbaarheid

Herstel woningmarkt in met name het aardbevingsgebied langzamer. Ook bevolkingskrimp speelt hierin een rol.

- Veel woningen kennen waardedaling door bevingen, maar er is geen eenduidig beeld over de omvang daarvan.

- Woningen in het gebied zijn moeilijker te verkopen; inwoners zijn bang dat zij ook in de toekomst hun woning niet kunnen verkopen. (De Kam & Mey 2017)

“Bewoners ervaren hun onroerend goed als een blok aan hun been”

(Commissie Bijzondere Situaties 2017)

Economische ontwikkeling

Bedrijven en ondernemers vinden Groningen minder aantrekkelijk als vestigingsregio. (Commissie Duurzame Toekomst Noord-Oost Groningen 2013; Alsem 2013)

- angst om te investeren in het gebied > het imago van de provincie heeft te leiden onder negatieve berichtgeving (Van de Ven, niet gepubliceerd)

Tegelijk

Investerings vanuit de overheid kunnen leiden tot toenemende werkgelegenheid en arbeidsparticipatie.

Tot op heden niet onderzocht of de beoogde realisatie van extra arbeidsplaatsen daadwerkelijk tot stand is gekomen

Communicatie en beleid

Communicatie tussen instanties en burger vaak als gebrekkig beoordeeld. Heeft invloed op vertrouwen. “één op de vijf Groningers voelt zich niet serieus genomen door de overheid.” (De Haan 2014)

Aandacht voor communicatie met jongeren en kinderen is gewenst

Procedures en besluitvorming over aardgaswinning

- Juridische procedures kunnen tot frustratie, onrust en belasting van bewoners leiden.
- Het vertrouwen van de bewoners wordt aangetast door *policy-stacking*

van inzicht naar impact.

Gevoelens, veiligheid en vertrouwen

Gevoelens van veiligheid zijn door de aardbevingen ernstig aangetast

(Hoekstra *et al.*, 2016)

“Bewoners voelen zich niet meer veilig in hun eigen huis en in de eigen leefomgeving t”

Ervaren veiligheid hangt samen met hoeveelheid schade: hoe meer schade hoe minder mensen zich veilig voelen (Postmes & Stroebe, 2016).

Andere negatieve gemoedstoestanden:

Piekeren, irritatie, angst en woede-uitbarstingen

Redenen:

- (gebrekkige) schadeafhandeling
- ‘gevangen’ voelen in eigen huis
- onzekerheid
- machteloosheid
- geen vertrouwen meer in de toekomst

Trots op en binding met de regio

Groningers zijn trots en voelen zich sterk verbonden met het gebied

“Ze voelen zich er thuis, zijn trots op de provincie en voelen zich zelf ook Groninger”.

Ondanks de vele en gestapelde maatschappelijke problematiek, willen veel mensen graag in de regio blijven wonen (Commissie Bijzondere Situaties 2017)

“Door de aardbevingen neemt het Groningen gevoel wel af”

“Ik woon in het aardbevingsgebied en heb de nodige aardbevings schade, maar Groningen is de enige provincie waar ik zou willen wonen” (SPG 2015).

Investeringen in leefbaarheid

Inwoners willen extra beschikbaar geld besteden aan leefbaarheid:

- de inzet van alternatieve energie
- de verduurzaming van panden
- het in stand houden van voorzieningen
- het bevorderen van de werkgelegenheid
- het aardbevingsbestendig maken van gebouwen. (De Haan 2016)

- De investeringen in leefbaarheid, vanuit bijvoorbeeld provincie en NCG, hebben hierdoor een positief maatschappelijk effect
- Dat draagt er extra aan bij dat mensen in de regio willen blijven wonen (Boumeester 2017b).

Vragen of aanvullingen?

van inzicht naar impact.

Carola Simon

onderzoeker

c.simon@sociaalplanbureaugroningen.nl

06 23667636

Sociaal Planbureau Groningen is onderdeel van CMO STAMM

van inzicht naar impact.